

MC
131.597

Timár György

AZ ISZONYAT
ÁRNYÉKA

Versek

MŰLT ÉS JÖVŐ



KÖNYVEK

277264

Timár György

AZ ISZONYAT
ÁRNYÉKA

Versek

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Múlt és Jövő Könyvek

Budapest, 2000

433772

A KÖTET MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTA:

a Nemzeti Kulturális Alapprogram

ISBN 963 9171 40 9

MC 131.597
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
2000

KIADJA:

© Múlt és Jövő Kiadó, 2000

FELELŐS KIADÓ:

Kőbányai János

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Sebes Katalin

TIPOGRÁFIA:

Kálmán Tünde

TÖRDÉLŐSZERKESZTŐ:

Jeges Erzsé

Timár György

AZ ISZONYAT
ÁRNYÉKA

Versek

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ESTE A HEGYEN

*A város mint megfáradt galamb
piheg a tenyeremben.
Lassan oldozkodik az est, gyöngé harang
aranykék szava lebben,
egy-percnyi béke, elmaradtak a
rikkancsok, temetők, összefogózott ujjú kerítések,
felnyújtott karokkal imádkozik a fa,
a völgy üvegpocharába az égnek
smaragdszín abszintje csorran,
olajfák hegye, egy-percnyi menedék,
hogy hírek és harcok és földrészek nevét
mint a felváltott őrszem,
egy percre kiszellőzzem,
s ahonnan
egyszerre látni fel és le,
az ökörnyálként úszó lomha pára
csíkjára, a Vénuszra és Soroksárra,
az Egészre;*

az utakra, melyek mint madzagok
kötik meg ezt a roppant csomagot,
széjjel ne essék,
s a csillagok ezüst szögeivel kivert
subickolt végtelenség
barnálló bakancsára; s hová csak az értelem
szeme lát,
a partot és medert
nem ismerő galaktikák
hangtalan tutajára, a legtávolabbi
létezésre, miről az elme számot tud adni,
és meghökölök hirtelen:
meddig nyújtózom? mit érhet nekem
a teljesség, a végtelen? Nekem itt
van dolgom: betartani a fehérjék törvényeit,
s inni az esték abszintjét, amíg
lehet, hiszen
ami kell, ezen az egy-szívásnyi levegőn kell,
rikkancsok, temetőkert,
összefogózott ujjú kerítések között; - -

...Én nem várom az isten

dadogását. Bennem szétroncsolt tudók és munkatáborok
szóvá sem álló kínja háborog, a tollam
arra való, hogy helyettük kimondjam, mi a rend, mely
tisztá és szelíd, mint a csermely, vagy a
tízévesek szeme, egy nyári éjszaka,
s a békák vartyogta vizizene
ütemes mámora.

Öregúr, atyáim istene,

olyat is láttam, amit te soha:

az alélt várost - itt álltam, itt -,

az olaj megőszült lángjait,

a füstöt, amint a palackból kilobban,

minden szellemnél iszonyúbban,

és Soroksárról a Vénuszra néztem,

hisz jobban féltem, mint a

halász az Ezeregyében,

téged hívtalak, de nem leltelek mégsem,

s nem bukkantam, csak saját hangjaimra.

Itt született a beszéd. Nem a morgás, nem a
vakkantás, nem az üvöltés.

Alattam megmozdult a földrész,
s a lélekben a fájdalom szava.

Tornyok és tetők dőltek. Nem ima:
dühös káromlás volt első tagoltabb képe
a jajgatásnak. Tornyok és tetők.

Gabona égett, őrlővas olvadt, megsültek a verebek
a levegőben.

Tornyok és tetők. A hegy a lapályra térdelt,
elnyúlt és bőgött, mint a szirénák. Tornyok és
tetők. Részegek ugatása, lányok
véres napokká tágult szemgolyóit: itt
keletkezett az emberi beszéd, itt, itt született
a szó, kiégetve az élők kemencéjében, akár az
agyagtányér. S elevenek falták róla
az igazat.

Nem felejték. Erkölcsöt, jogot
nekem a tüzekről szeplős föld tanított, s nem érdekel

a Kozmosz flegmája, s az se, hogy
szavamnak jut-e hely
eszmélő sejtek között.

Cselekszem: vonzok és taszítok.

Fölöttem termővé tehető birtok
tájai a távoli ködök.

Mert e hegyen, hol előre s hátra látni,
a csillagok alatt,

melyek, mint az ősök csigolyái,

álmaim fölébe hajlanak,

az Idő szólít: tegyem dolgomat,

az útját kereső anyag

énvelem tud csak

sorssá bomlani, valóra válni;

bolygói a Napnak, planétái a Tejútnak

éppen csak úgy kellene nekik,

mint fák karjai, költők szavai, élők szerelmei:

a kínban, az egy-életnyi porban

én is kellek, hogy igazát kimondjam.

Széles a csönd, mint az este. Lágyan
cirpel a lanka. Sötét szárnyaim nőttek,
bepapulni a Mindent. Az ember él. Ma láttam
jövőt verő szívem, s az eztán születőket.
Az idő nagy árnya erre suhant,
Ő szólít engem.
A világ mint megfáradt galamb
piheg a tenyeremben.

1960

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A MEGGYÖTÖRT

*Háború volt. Kis copfos áldozat,
úgy vesztél el, hogy életben maradtál.
Körhinta szállt - s a bólongó lovak
száján is áradt a halotti szag.
Az élet íze ez, akármit ad már.*

*Háború volt. A szád azóta ráng.
Kimart fekete bőr a szemedalja.
Ahonnan szöknél - mint a bumeráng,
úgy verődsz vissza önmagad iránt.
Sebeidet a mosoly sem takarja.*

*Neked förtelem, idegláz, ami
másoknak vasaltingű ünnep.
Fohászkodnál - s elhívna párzani.
Az örület vetítővásznai
szemedben sáros vérrel színesülnek.*

Pincében élsz; künn mindennap megöl
a reflektoros kegyetlenség.
Az élet örömét a porba dőlt
gyerekkor fényes cserepeiből
rakod össze - csak újra szét ne essék!

Pincében élsz. Itt nincsenek egek;
a jövőbe nem nyílik ablak.
Állok vinnyogó roncsaid felett.
Jaj, ne nézz így! Én nem segíthetek.
Csak siratlak és simogatlak.

A CSÖND ÓRÁJA

A csönd órája ez.

*Kék tenger-némaság alól
emlékek delfin-farka csap föl,
ladikok árnyai hullámszél az
öböl zárójelében - igaz is,
nem ez a fontos. Az a rőzsészedő
asszony, az a rongyokban rikácsoló
banya - mit tudom én, halász volt tán az ura
és egyszer ottveszett
az orkán tarajfehér fogai közt -
s a sima pincér - „Buona sera,
signori” -, az ecettartó a fehér abrosz
hómezején, hómezők, igen, a nyíregyházi
tél, vékony zsávolyruhám, ez a fontos,
s a gyerekkor leomlott falai, a kert,
Vera a lugasban - „Jé, nekem olyan nincs” - és
húgom születésének rejtelsei: ezek, ezek a fontos,
az elveszett ünnepek; jaj, mivé kérgesedett*

bennem, mily földtani rétegekbe kövült
minden elmúlt szerelem?
Hol vagy, Bandi? Ami vagy, nem te vagy már,
s én? Mit tudom én, ki voltam:
álmaim győztese meghalt az időben,
meghalt a Klauzál téri tetemek
begörbült markai közt,
nagyanyám üveges szemében és
asszonyok kihűlt karjaiban,
s most mint a halász vetem ki hálóm
fontos dolgaim mélytengerébe,
s tudom: ha én is ott veszek az orkán
fehér harapásában, hát
rikácsolni fogtok rongyaitokban,
s rőzsét szedtek, hogy meg ne fagyjatok.

1960

MONOLÓG

Mit tudtok ti a félelemről

A kopogás a vagon tetején

Villach Villach Kísérteti fény

Fekete kopogás kék hálókocsilámpa

Halottkék derengés

Folyton emlékeim falába

Ütközöm Mindez végre is mire jó

Abbaziában a szivarnyi hajó

Békés pőfékelés

S mindezzel mire mész

Fekete kopogás Villachban

Sárga döbbenet mennyköve csattan

Hogy' kezdjek ezzel a vagonnal valamit

S a másikkal mely robotolni vitt

Látom nagyapám sánta lábait

Gösingben is zápor volt s ő nem tudott szaladni

Nem tudott szaladni

Besántikált aztán a gázkamrába is szegény
Villach Villach Kísérteti fény
Mennykő se csattant Sziszegett a gáz
S minden biceg akármerre látsz
Minden sziszeg és csattan bármerre tekintesz
Mit tudtok ti a félelemről

Hülye vagyok mire jó mindez

Bocsássatok meg de engem ez a század
Sziszegve szült és csattanva vert fiának
Még bukfencező játékaim közt is a réten
Mindig csak féltem
Engem örökké ez a félelem vert
Ez püfölt belőlem embert
S most az átok és a hála
Egyszerre tör föl a tudatalatti
Kopogásból Villach és Gösing Nagyapámra
Emlékezem Valahogy én is sánta
Vagyok sziszeg az emlékek gáza.

Nem tudok elszaladni

VÁROSMAJORI ELÉGIA

Megfeszül a szél, mint kutján a szíj.
Gesztenyék barna sortüze ropog.
Az eső ezüst tollhegyekkel ír
ősz a sárga kavicsra, kapkodnak a
tölgyek, kiejtik tenyerükből
a gyerekzsivajt, s akár a fa,
reszketek én is egyhelyben állva,
keresem az elinalt időt, fogva tart
egy lány rajza az üres levegőben, a karja, a szája,
mely időtlen, mint a nyár, s szomorúbb, mint e park,
s mögötte fegyvertelen emlékek menete lépdél,
füstízű délutánok a csőre-töltött éggel,
köpködő vagányok, lőporillatú
egyenruhák, a hátamon batyu,
s az elsüllyedt világ, hogy kié a labda,
s a tizenegyrest ki fogja rúgni,
szépen szólt a banda, a rezesbanda,
a bombardonon torzan tükröződtek

a kisbabák utolsó randevúi,
és sírt a lány, és hősi volt az attak, -
két cintányér közt végleg elmaradtak.
Megfeszül a szél, mint kutyán a szíj.
Emlékek romja, iszonyú halmaz
fog körül, esik, s mint bombaverésben,
az ember csak néz, vár és újrafogalmaz,
hisz kinek egyszer más dolga lesz még,
nem tehet mást, mint hogy mindent megértsen,
elfutni nem tud - hova is futna? - hát
hallgat és egyhelyben marad, mint a fák,
s elzúgja magában a tavaszi leckét.

1960

Országos Széchényi Könyvtár

MÓZES HALÁLA

S hogy negyvenéves bolyongás után
a Nébó hegyén megállt a menet,
s a messzi táj, akár szerelmesek
szívének az a régen várt leány,
megtáruult alatt - lankás dombvidék
(szőlőkkel ékes, miként híre szólt) -
és lomha kék füst színeze a port:
sátrából kiemelték a Vezért.

S köréje gyűltek akkor a zsidók
s nézték homoktól s szelektől kifűtt
arcát, min térképként állt minden út,
amit velük a pusztában berótt,
majd lenn a dombok kanyargó, nomád
rajzát s a füstöt, amint tekereg
s hosszan megül a hajlatok felett...
Ő nem látott már mást, csak Jósuát.

S elszorult akkor benne valami,
s utólszor suhintotta fekete
szeme villámát dühvel fölfele,
az ég felé, azt megkáromlani,
s kik rettegek még hirtelen kezét,
szorongva állt előtte most a száz
lévita s mögöttük a trachomás
és sárgaságban tengő nemzedék.

Majd alkonyult, s a Vezér künn maradt.
Már nem hallotta, hogyan vihorász
Jósua sátrából a kacagás,
s miként sikolt egy fekete galamb.
S már Kánaánra éjlila ködök
terültek rá, és aludt a Vezér.
Csak ősz szakállát legyezte a szél
az ígéret lágy halmai fölött.

JÓB

Mit tudtok ti, Bildád, Elifáz, Cófár,
a szenvedésről? Kik csillagotok az első ostoros órán
káromoljátok, mit tudtok a
türelemről? Párnátok a jólét, dunna a puha toka
állatokon; vigadtok, öleltek, zabáltok;
szátokon épp ezért könnyű fecske az átok,
noha engem ugyan oktattok nyugalomra.
De hát kinek nyájára törtek az orzó hadak?
Vagy az ótvaros nyavalyák tán nem engem sújtanak?
Nem az én könnyem nyeli-é a vész feneketlen gyomra?

Te se szólj, ne lobbanj, szilaj Elihu,
ne szidalmaz, ha keményebb igével illetem ezt a
meggyötrő létet, ne bánts, derék és tudatlan fiú,
messze még tőled a csömör s a megváltó koporsódeszka.
Neked a szerelem még csók és gyönyör, érzékek káprázata,
nekem: keservek oltára, s én: rajta az áldozati tulok.
Nekem a szív legszebb rianása ezer nyilú csata,

én egy eleven emlékre percenként holtan borulok.
Mert hamvába roskad az én szerelmesem,
és rettegések fordultak ellenem.

Te tudod a hitet, mellyel mindig is eltűrte Jób
mind, mit a vallató végzet reá kirótt,
hisz miként nem teljes a kéz, csak ha egyaránt ép
a jobb meg a bal,
maga az élet is csak így egész: bérével s gondjaival.
Ó, tudom a törvényt, s nem is panasznám
sorsomat semmi szókkal,
ha ellenség gyötörne csak, meg az Úr, meg az ótvar,
de jaj, mindezeknél görnyesztőbb baj lepett el:
a Múlással gyűrközöm én, a megbomlott idegekkel,
e szétfutó, örült gyeplőkkel - hogy az önkívület
szakadéka előtt
mindannyiszor visszaragadjam őt.

Jó Elihu, melyikünk akarása nagyobb hát?
Tiéd a csitri füvek öröme, játékos szelek

csiklandó nevetése, asszonyi csípőt görbítő fürgeteg;
 enyém a csökönyös csönd, mely elporlik, akár a sziklák;
 s míg orkánok vijjogó csapata kering fenn,
 én pogány indulatom e megtorpant csöndbe merevitem,
 némán is fölfenyegtetve a kéklő semmibe addig,
 mígnem a kemény szirt lelke végsőt vonaglik,
 de addig is partjául állok a gyöngye pataknak,
 s káromkodom. Hogy meg ne futamodjak.

Mert mikor hull a jószág, s a fekete égből
 gyümölcst verő garázda ököl: a jég dől,
 mikor sziszegő örvény fojt, sodró vihar vág,
 akkoron tűrni a rendelést, miként a hangyák,
 mint próbált egysejtűi a töretett rögnek;
 mikor a sújtás nehéz tüzei dörögnek,
 akkoron állni a megdézsmált, elorzott lét felett,
 jövőt remélve, s lesve az egyetlen virágot,
 melynek pihéske szirmán nem fogott az átok,
 mit tudtok erről ti? - - -

S most menjetek.

AZ ISZONYAT NAPTÁRA

1944. március 19.

A hajnal: szürke ponyva.

Alatta német ágyúk.

A város csöndbe ájult,

alig cuppant a sár.

A fák is készítgették

vadzöld egyenruhájuk.

Terepszín virradat volt.

Szurony a napsugár.

Maradék hófoltocskák

heverték - fehér zászlók -

és körbekelepeltek

vakkanó, gyors szavak.

Budai konyhalányok,

hülyék és vihorászók,

szemükkel tapogatták

testes Wotanjukat.

Új táblát írt a hentes,
hogy másnap kiakassza,
s a táblán sokat-röstellt,
levetett sváb nevét.

Az erény csak nyüszített,
s a vak börtönfalakra
tehetetlen betűkké
mázolta szét a vért.

Vörös kokárdát festett
az arcokon a szégyen
s a lélek kályhájába
fűlt lobbanás: a düh.
Nagyapám botját rázta.
Barátom eltűnt délben.
Lőporszagú tavasz volt,
hideg és keserű.

1944. május 29.

Tudom, hogy minden elveszett,
nemcsak a gyerekkor, az otthon.
És lám az akác mégsem állja meg,
hogy bódítón ne szagosodjon.

Okosabb most a balga gyűlölet:
Katinkát eltiltotta tőlem.
Száll, száll az édes illat, föllebeg
és széjjeldől a levegőben.

Katinka? Ez is egyremegy.
Nem kell vigasz, se magyarázat.
Van-e még értelme valaminek?
Az otthonnak? a szívnek? az akácnak?

1944. június 6.

Nagyapám nyitott ablakú szobában
hallgatta Moszkvát. „Ugyan, ez jogállam”
- legyintett rá, ha intettük ezért.
Hetvenéves volt, és sehogy se fért
a fejébe, hogy ez már nem az a
millenniumi mosolyú haza,
mely Vázsonyival legyezgette rég.
Azt várta egyre, hogy majd partraszállnak
az angolok, s akkor a hitlerájnak
egyszerre vége, azt megéri még.

Éjszaka jöttek érte. „Timár Zsigmond?”
Két nyomozó egy gépkocsiba lökte.
Nem tudott róla - úgy tűnt el örökre -
hogy reggel óta áll a második front.

1944. június 11.

Percegő magány, nikotinos szájíz:
délelőtt elhurcolták nagymamát is,
füstölök egész éjszaka.

Szabad vagyok, senki se szól rám,
felnőtté tesz e siket órán
az árvaság s a veszély tudata.

Szabad vagyok? Fanyar szabadság.
Ha kergetőznek künn a macskák,
rezzenek: rámtör valaki.
Úgy ver a csönd, hogy - gyerekes csel -
félelmem cigarettafüsttel
próbálom elbódítani.

Végre a magam ura lennék,
s minek? Kezemre csap az emlék:
„Aludni, ágyba!” Odakint
a - meddig álló? - kőfalon túl
hirtelen autófék csikordul.
Nem alszom. S rágyújtok megint.

1944. november 2.

Pofa be lódulás gyerünk
Mint bölcs érv mered rám a puska

Fiúk gyerekkor ég velünk
Egy csizma játékom tapossa

Mozgás a бүdös anyjukat
Még lekésnek a temetésről

A földszinten Cézár ugat
Lassan felszáll a gang a lépcső

A szomszéd telken a platán
Már alig van levél a fákon

A lépcsőház kopott falán
Sok régről ismert ákombákom

Zseblámpa villog Minden oly
Félelmesen áll össze giccsé

Résztvevő szem gonosz mosoly
Slafrokk Ez itt Milosevicsné

A házmester megúsza most
Hadiüzem Legjobban ő fél

Nászi menet Elöl botos
És pántlikás fekete vőfély

Iszonyú csend Miféle nász
Nedves utcák fekete csendje

Folyó ölel-e vagy a gáz
Hátunkon nyomasztó kelengye

Anyám előttem lázasan
Batyuja szinte magától lép

*Mennyi lehet mi hátra van
Elfogy a jövő el az emlék*

*Éhes vagyok enni szeretnék
Félek és szégyelem magam*

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

1944. november 6.

Az utca hol születtem furcsa díszlet
A plébános szemben lakik
Amott az üres hentesüzlet
Mérjétek ki a bakák combjait
Csattan a hír nyugatra visznek

Nappal szökünk az utca álmos
A fűszeresné hunyorít
Nincs köze jövőhöz hazához
Csak fél nagyon s kedvel kicsit
Ó meggyalázott drága város

A Margit híd is térdre omlott
Mint tagló alatt a bikák
Hol van egy ember aki boldog
Hol van egy ember aki lát
Hol van egy tiszta fényű homlok

*Erzsébet híd Mindenki retteg
Két part s a föld meg ég között
Tehetetlen sorsok lebegnek
Felrobban-e A villamos dökög
Ki látott ilyen égitestet*

*És végre Pest Bújtató hű falak
Köztetek újra otthonom van
Ó béke de rég nem kóstoltalak
Majd anyám hangja mely akár a bomba robban
Eriggy vissza egy pokróc ott maradt*

1944. november 8.

Itt még nem tudják mi a priecs
Elegáns ruhák teli kamra
Imhoféknál estente bridzs
Ne hagyjatok lányok magamra

Kis kékszemű sánta ki szökni sem
Bírnál téged szeretlek
Félszeg jóindulat s milyen
Szögletes pózok Ez is szerelem
Villogtatom a fogam ahogy filmekben láttam
Lehet hogy holnap ég se lesz feletted
Miért nevettél ki a kisszobában

Tilos kinyitni a befőtteket
Pedig hát mi marad belőlük
Itt ezek
Súrolnak sikálnak takarítanak
Mindenki örült

Szóke anakronizmus a hajad

1944. november 23.

Barbár vadak vagyunk. Tudjuk: fogat fogért.

Ordassá lesz, ki ennyit iszkol.

Veszekszünk, fát lopunk. Mire Hamelnba ért,

patkányfogó lett Orpheusból.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

1945. január 5.

A lélek ellenáll a golyók közt is játszik

A pincében nyirok és szerelem virágzik

Két zavart mozdulat s egy csukott száju csók

Te salutant amor a sírba indulók

Este a gyilkosok a nagykaput betörték

De itt van Knöpfler úr pezsgővel ügynökölt rég

Elősiét ragyog Na fiúk mennyi kell

Tíznap életért aranyban tízezer

Országos Széchényi Könyvtár

Tíz nap s az oroszok Az egész pince számol

Hogy vizsgálzik a lét az ügynöktudományból

Elég volt ne pofázz Na jó hát tízezer

De aztán sose félj csinos halott leszel

*A textiles morog A lánc után miért is
Kell odaadni még a drága szolitért is*

*Játsszunk amíg lehet Játsszunk mindenki mást
Örök szerelmet én Knöpfler úr tárgyalást*

*Az ágyú mennydörög Fekete füst az égbolt
Knöpfler okos legény ötezret tartalékolt*

*(Aztán a partra vitték ott lőtték agyon
A rakodó kövén a tizedik napon)*

1945. január 14.

Négy téglá, egy lécz: ennyi volt a
lóca, a bútor. Két hasáb
havas fa izzadt s ránk ropogta
tehetetlen irtózatát.

Pető dél óta sírt. Az asszony...

- S mért éppen őt találta el? -

Fogytán a fa. Vízét ki hozzon?

Lementem. Élek. Élni kell.

Aztán a csönd. Egy kockacukrot
majsoltunk - kész a vacsora.

Rajnik hangtalan összecsuklott.

Hideglelősen nézte ablakunk, hogy
arcunkba dőf a Hold reflektora.

1945. január 15.

Gettó Kiégett fűszerüzlet
Üszkében örökre kilobbant
Szerelmes életek feküsznek
Vádoló csöndjük megfagyott hang

Hordágyon éneklő fiú
Tőből kitépve csüng a lába
Dzsigumaláju dzsiu dzsiu
Tornaórák szilaj emlékei
Csapódnak delíriumába

Tornaórák szilaj emlékei
Haypál tanár úr szavai gyújtón
Edzze a testét aki hazafi
Kötelet mászni bakot ugrani
És három haskelep a nyújtón

Magyarok vagytok magyarok
Csak én vagyok alacsonyrendű
Tegnap eltűnt a szomszéd házsarok
Az egész világ tántorog
S mint éhenhaló lassan eldől

Íme hát itt van a haza
A fajtiszta lovagi nemzet
A hármashalom A nem nem soha
Koncolnak ölnek kivégeznek

Új szállítmány friss tetemek
Egyik a másika felett
Átfordul hősi haskelep
Utolsó rémes tornaóra
Az egek is velük forognak
Emlékük húruk is lerothad
Vér és hó zöld arcú halottak
Itt heversz hazám trikolórja

1945. január 18.

Emlékezem emlékezem
A csúnya fekete lányra
Ölébe vonta a fejem
S mákot öntött a számba

Mindegy Lehet hogy meghalok
Csap és csöbör ez most a munkánk
Meglódul a pince és nagyot
Lobban a petróleumláng

A végítélet döreje
A falon rőt boszorkaárnyak
Lehet-e még jaj lehet-e
Élünk-e mire ránk találunk

Csönd van mi ez a csönd mi ez
Sanyi berobban szája reszket
Szeme mindenkit megijeszt
A vasajtót veri Nevetni kezd
Vége a bálnak Megérkeztek

1945. január 19.

A kétméteres katona
két arca piros alma volt,
a kezében harmónika,
s egy vidám orosz dalt dalolt,
mellette rongyos gyerekek
és öreg, könnyező zsidók,
kis fonnyadt asszonyok s beteg
nem-tudni-merre indulók,
s ő nevetett és húzta csak,
ugrott s tréfásan meghajolt:
egyik orcája volt a Nap,
másik orcája volt a Hold.

1945. március 18.

Gyötrött, alélt gyermekszemek,
éhségtől alvók, nyíljatok ki!
Golyóvert ágak, kezdjete
lengő tavasszá lombosodni;
eszmélet, szállj a föld felett,
mosd le tetők és szívek mocskát,
némítsd el az önkívület
rikoltását, a hosszú fogság
jajait, fővő poklok részeg
őjögését - s szedd végre szét
a hazugságok robbanószerét,
mint aknákat a tűzszerészek!

1945. március 19.

Egy-egy kis szélvész átsuhant
Az Erzsébet téren tolakvón
Hús lépésre még nedves rögü hant
Lord Bannister a könyvtárszoba-padlón
Ez volt ez volt az izgalom
(Tudtam a könyves kilenckor nyit
Az utcán rozzant asztaloh)
És James a süket fókormonyik
Édes dögbűz a tér felett
Tűnődtem ki lehet a gyilkos
Nagyapám mennyit kértelek
Nincs visszaút halottainkhoz
Lord Bannistert ki ölte meg

Füvet zsendít a vér a hó
Paprikáskrumpli lesz ebédre
A tavasz nagy sülő cipó
Rám dől a Nap kemencefénye

Élek mily édes bosszu ez

Meggyötrőimet most akasztják

Ki volt a gyilkos Hosszu lesz

Hosszú lesz most már a szabadság

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

J E R I K Ó

*Hetedszerre a fal mégis leomlott
A toronylakók hahotáját
Lezúduló kövekkel őrlte nyüsztéssé
A rezgésszámok forradalma*

Hetedszerre

*A hülyék mindig hatszor nevetnek
Miért hogy a fizika győzelméig
Örökké hat vereség van
Megkeserítve végül a diadalt is*

Hetedszerre

*Istenem micsoda részeg gyönyörű hit kell
Egy várost féltucatszor körbetrombitálni
Hatszor hallgatni végig
A bástyafokok értetlen vigalmát*

*Fenét hetedszerre**Már az első fűvás elindítja a**Kövek reszketését**Már az első harsonahang halálra marta**A kriptamerev némaságot**De azért hétszer**Hétszer kell körbejárni**A nehéz hittől nehéz hangszerekkel**Nehéz tudással nehéz akarattal**Hatször zokogni fűjva s aztán az omladék hegyén is**Hetedszerre*

NÉGYKEZES

*Hunschénak, a magyarországi
deportáltak egyik hóhérének
fölmentésekor*

*Menüett-lelkű nagyanyám te meggyilkolt s régen
a múltba porladt
Az emlékezés őrtornyai körbe forgó pászmájukba
vonnak*

*Nagyanyám kinek tűnő egére szögesdrót
Tüskéi festettek ördögi rajzú freskót
Kit gáz fojtott s kemence süített meg hiába kiabáltál
Kit jobbomon érzek ma is akármely zongoránál
Nem hallik hangodból a taktus hogy tétova
ujjaim vezesse*

*Mint közösen kiharcolt harmóniára tanítottál a
négykezesre
Hiába szerettelek ügyetlen botlott a zongorán
az ujjam*

Más csoda sürgetett más parancs lökött hogy csak
öt tanuljam

Honnan is tudhattad volna te mindezt Még hallom
ahogyan sírva fenyítesz

Rigók fecsegték gyerekek szaladtak s közöm volt
mindegyikhez

Meccs bizsergett a gombjaimban azt vártam
Pityu már mikor hív át

Mint ünneplőt vetni le a scherzót a rondót
az illedelmes szonátinát

Rohanni le a Majorba játszani ugrálni hujjogatni
Te haragudtál Ó ez a harag se volt komoly
csak pillanatnyi

Kezemre csaptál - bárcsak ma tennéd! - s folytatta
tovább a húsz ujj

Már álltak a drótkerítések kész volt a gázkamra
hogy belepusztulj

Már készült a láng hogy a ház hogy a zongora égjen
Mért nem hagytuk a fenébe akkor azt a négykezeszt
Miért nem

Csináltunk valami szebbet és örökebbet
 Csak azt az ostoba síri zenét készülő tetemednek
 Csak azt a csapkodó hamis zenebonát Hát ez volt
 a fontos akkor?

Látlak amint kivonszolnak a közönyös barakkból
 Látlak ahogy már tudva a véget s búcsúzva kérész
 Létedtől immár a halálos fürdő felé lépsz
 Látlak - sziszeg a gáz - amint lassan az utolsó börtön
 Rabjaként négykézláb küszöl a legvégső négykezeszt
 játszva a földön
 S ahogy a sziszegő pusztulás süket hangjain túl
 Benned egy sosemvolt menüett békéje útnak indul

És bennem is - különös érzés - megmoccan két kéz
 Mely nem az enyém de amikor érvelek hónomból nő ki
 Az enyémmel hadonász csapkod mert nem képes
 engesztelődni
 Az enyémmel magyaráz ő a vád el sose némuló tanúja

S ha meghalok másokból hajt ki újra.

1965



EGY CSENGŐSZÓ, EGY KOCSIFÉK

Egy csengőszó, egy kocsifék,
s a kamasz bennem újra retteg:
hogy jönnek; s hogy valamiképp
eltűnnek újra, kik szeretnek.

Puskát idéz egy ing színe
a legjámborabb férfi vállán:
a rémület, ha messzire
futnék is, biztosan talál rám,

röhög, magához penderít
- játékgombjaim mind elejtem -,
azt akarja, hogy elfelejtsem
a béke gyógy-esztendeit,

átüt ezerszer, mint a gyom,
az örömben is egyre nőne.
Mutatja: él. S én nem tudom,
ez gyöngeségem, vagy erőm-e.

EGY NEM LÉTEZŐ TÖMEGSÍRRA

*Micsoda rejtekutakon
sompolyog néha át
a hatalmatlan hatalom,
hogyan túlélje magát!*

*Ti alulmaradt feleim,
ti tiszta lelkűek,
kiknek pora most itt kering,
mint gyászos menüett,*

*sajnálak titeket, de az
eszmélet ott talál
egy régi, idilli terasz
kis alkonyainál,*

*egy pohár bor, egy könny előtt
(amelyből mi maradt?)...
Tapogattátok az időt,
oly bízva, mint a vak,*

s hogy torkotokhoz ért a kés,
a kezetek lehullt,
szégyenlős, balga hitetés
szolgált vigasztokul,

aztán a gyilkos elkapart
s röhögve állt odább.
Ennyi volt hát a lét? a harc?
Ti fennkölt ostobák!

Jámbor példátok merre tűnt?
Testetek hova lett?
Én már nem vállalom a bűnt,
hogy áldozat legyek.

KARÁCSONY, 1944

Meghaltunk akkor már tucatszor!

*(Jaj, csak a Hold ne süssön,
peregjen le a didergő égi arcról,
akár egy nagy ezüst könny!)
És feltámadtunk, hisz meggyünk,
dülöngve, diadallal...*

(S ha most elkapnak? Ott a folyó.

Emerre házak, otthon, rádió:

„Mennyből az angyal...”)

Meghaltunk mi már akkor, de hányszor!

(Kihalt a part, a lépések kopognak.

*Házak és otthon... Jut még, jut-e jászol
szegény menekvő Jézusoknak?)*

*Fájt már a lábunk, mindegyikünknek,
csak vonszolódtunk, sebekkel, lomhán...*

*Messze az égen gyertyák függtek,
mint óriási karácsonyfán.*

(„Lejött hozzátok...” S ha most elkapnak?

Sötét a víz. „Ti rabjai a földnek...”

Pszt, csöndet! Megnyikkant egy ablak.

Gyertyák az égen: előretörték!)

A rádión csak zúgott száz torokból

a dal a kisedről s a pásztorokról,

a szeretetről, melyből kirekedtünk

- miféle csillag állhatott felettünk? -

s a rakodón egy sötétlő daru

magasba emelte a Holdat.

Lapulva dülöngtünk arrébb, szomorú

megfeszítettek, s feltámadottak.

Országos Széchényi Könyvtár

MI MARAD MEG?

Mert el kell eresztetni egyszer
ágát a világnak,
mert gyümölcs, csillag, ember
egyszer mind hullni fárad,
mivel az idő bennem is súlyosul
(hisz ezért álltam össze külön-eggyé),
s mivel el nem feled e súly,
habár az ember elfeledné - - -

mind aggodalmasabban kérdezem,
mi marad meg a régi éjszakákból,
szétbomolhat-e nyomtalan velem
a régi lélegzet, a kósza mámor,
járdán, tavaszi tócsán spiccelő
estéli zöldeszűstök,
nyári mezőszag, ha az őszelő
újborn ígér már s részeg rőzsefüstöt,

s őrzi-e majd a lázat valaki,
mi én voltam egy másik álmu korban?
Eleven verssort, nem törli-e ki
a test elmúlta, aki voltam?
Milyen irányba vetsz ki e
parányi percből, s mennyi útra,
papir foszlékony emlékezete,
megmérő centrifúga?

Megmarad-e belőlem legalább
egy csibészes, hunyori ötlet,
ki ráncvető éveken át
meg tudtam maradni kölyöknek?
Öklözőnek, kit hatszor kiütöttek
s még hetedszerre is nevetve kel föl - - -
Ennyi energia, ennyi többlet
életté nő-e kihunyt életemből?

A maiak, a hamuszeműek,
a sértődősek és beletörődők,

a ma született türelmetlenek,
a jövő férfiak, a felnövő nők
kapnak-e tőlem annyi ihletet,
hogy felelhessenek, ha már az
ivadékaik öröksége lett
a faggatás, s övék a válasz?

Engem a pince faggatott, mikor
elhagytam: „Mit is fogsz csinálni?”
Mauthausen, Auschwitz hűlt hamvaiból
ezt kérdezték az ősök csigolyái,
s a félretaposott lukas cipők,
gyomrok, melyek mint szirénák korogtak,
s a gyomroknál is korgóbb agyvelők:
„Miértünk élsz-e holnap?”

S kiket ezerszám lőttek a folyóba!
S kiket megöltek, pedig ma is élnek!
De minden új gond s minden régi próba
csak gyújtózsínórt adott a reménynek.

Remény! Van, kinek motyogott imádság,
ajándék, melyet meghoz majd karácsony.
Az én reményem? Nézd csak robbanását!
Nézd az én robbanásom!

Hangos vagyok? Hát aztán? Ez a dolgom.

(Bár nem ezért fizetnek.)

Igazam - ingyen! - a jövőbe hordom,
az élő igyekezetnek.

Ha nem a papír, elviszi egy ember
(és amíg viszi, új ereje támad)
egy nap, ha el kell eresztenem egyszer
ágát a világnak.

Országos Széchényi Könyvtár

ASSZOCIÁCIÓK

Ismét emlékké halt a nyár.

Az ősz hűvöset szusszan.

Bandi meghalt. Sok éve már.

Azt mondják, hastifuszban.

Október véraláfutás

a hűlő testü földön.

Puskatus ölte meg Gyulát,

talán csak épp, hogy öljön.

Csörren a cserfán a levél.

Később hull, mint a többi.

S még cselkeszik is, hiszen él:

vádját a szélbe zörgi.

ABSZURD DRÁMA

*A vitrinben az ezüstkés
narancsok meleg vérére emlékezik.*

*De a szatócsok nem tudnak
semmiféle narancsról,
az ezüstmívesek
semmiféle késről.*

*S úgy hírlik, az asztalosok
sohasem készítettek vitrineket.*

Országos Széchényi Könyvtár

KÉT ÚJTESTAMENTUMI PÉLDÁZAT

Ultrabal

Gyanús a szó, gyanús az ének.

Barátnak kő, kenyér az ellenségnek.

Ultrajobb

A múltba réved szeme, messze.

Véli: még nincs semmi se veszve.

Máris szegezne

horogkeresztre.

RETROSPEKTÍV

Emlékszem Sebestyén tanár úr
De furcsa is volt mint halott
Nem pisszent meg Gorzó se hátul
A vihogás belénk fagyott

A múlt laterna magicája
Hány képet vetít még pupák
Emitt a befogók szabálya
Ott sapkarakás-kapufák

Apánk-anyánk még fiatal volt
Kálmán nem tudta hol a Don
A kocsmá nem volt még italbolt
S még egyikünk sem szeladon

A Nagy Ő hej ha ő esetleg
Látná hogy rúgom Én a gólt
Annak ki lefújta e meccset
Sípja helyén sziréna szólt

*Tanultunk nemzetsírt megásni
Tűrni az éh- és fagyhalált
Csókolom Noloviczky bácsi
És ő feladta nagypapát*

*Sjöttek új évek új brigantik
A sorsunk mint csatornalé
Mint ürülék-ár úgy iramlík
A zúzó zubogó felé*

*Jaj kedvesem hiába ápolasz
A mezők párlataival
Az ifjúság akár levált porc
Az öreg testben fölnyílall*

*Pedig nem volt az jó se szép se
De volt és így volt a mienk
És velünk bomlik feledésbe
Ami még emlék idebent*

Jönnek a sofőr-gyászhuszárok

Miránk a végső séta vár

Létünk a földben elszivárog

Mi lettünk Sebestyén tanár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

BABEL

A szívemnek igen kedves

Gergely Ágnesnek

Hogy csak kívülről volt kozák Babel?

És hogy homlokán volt a jel,

egy másik eredet jele?

Lehet.

De az mondja neked,

aki egyedül óvhat:

ne rosszul vádold meg a vádolókat!

Ő oroszul jött el zsidónak

- s nem ebbe halt bele.

Országos Széchényi Könyvtár

A NÉBÓ HEGYÉN

Ez már a Nébó hegye, látod.

És nem tiéd a Kánaán.

*Csontok lettek a hű barátok,
akikkel kezdted hajdanán.*

Elporlasz te is, némi mésszé.

Homlokodon már ott a jel.

*Kit oltalmazd megidézniél,
már mind csak múltadra felel.*

Mélyül a sír. Kár tudni, hány öl.

Kihunysz, átadott üzenet.

S veled a sok asszony- s leányöl.

S orrok, szájak, fülek, szemek.

Zenghet, már nem ad semmi támaszt

a dal, a bel- vagy külhoni:

a Tavaszi szél vizet áraszt,

a Star Dust meg a Symphony.

*Nyomukban tompa, lassan égő
sajgás marad: a búcsué.
Mózes halódik, s már fölé nő
az ismeretlen Jósué.*

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HOSSZMETSZET

Százéves vagyok kérem sárgább arc mint kabátján
a csillag batyuját elejtette húsz év ennyi jutott
hát a tudón lőtt hörögve idegen szagú hóban Isten
véled édes Márikám ezenkívül Lili Marleen csak
egy nap a világ ahogyan később is mikor szomorkás
hangulat és macskaköves út plusz csinibaba s
néhány különféle sortűz munkatábor valamint ahogy
lesz úgy lesz (betiltva) továbbá kétszer kettő
néha öt és marad is csak ennyi (lekopogható) a
forrón szeretett atya kihűlve már csupán fiók egy
történelmi kolumbáriumban meg szívküldi és tánc-
dalfesztivál a kislánnyal a zongoránál no de hol
jár az eszünk csak a csengőt figyeltük még fáj
fáj fáj nagy békebeli dekkolások a túlélés forté-
lyai végül a győzelem hogy lám e tarlott talaj-
fölszinen új élet pezsdül Snack Bar Pizza Hut - - -

MÓZES

Tudom: vagy, aki vagy.

De meddig érnek valamit

kőtábláid az aranyborjak ellen?

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

VÁLTOZÓ VILÁG

*A Dunán - akárha álmat
látnék - Pest és Buda között
- öregem! - kormoránok
raja nyüzsög.*

*S mily barátian fogadja a sirálynép
a jövevény etnikumot!
Lám csak, már igazán ránk fért
valami ilyes dolog.*

Országos Széchényi Könyvtár

KEZDET

*Bőrlabda pattog
Időtenger-fölszín alól
Diákrikkanátsok ernyedt buborékként
Czerny-etűdök billentyűunalma
Fölfelé gyöngyözön mint
Haltartályok oxigén-gömböcskéi
Ujjrakás ujjrakás felhőzik föl a kéményből
Nagyanyám hangja
bombák dőreje küszöbömre kushad
Emberi vakkantás omló fal porpuffanása
Hangtalan aládöndülő
Gerenda majd egy suttogó sikoly: Strausz!*

Ez volt a kezdet.

KÉTFELÉ VETTETÉSEK

Zöld szagú szélben

Zúdultunk alá Bandival

A Hűvösvölgyi úton

Egymás mellett ahogyan mindig is

A lejtők

Örökké zöld szagú szelében

A teherautót csak mikor

Már egészen közel

Üvöltött túlke ránk

Rémület Egymásnak csapódó

Bringák s az ütközés

Mely kétfelé vetett

Halálra válva néztük

Hogy köztünk épp csak elfér

A robogás

*Később már bringa nélkül
(Kellett a hadseregnek)
Egy szűk gardrob-szobában*

*És mikor szétesapódtunk
Már csupán én maradtam
Elgázolatlan*

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

LECSÓ

Mikor a légnyomás
Az ablaktáblákat betörte
S a közjük rakott
Csajkányi már lejárt konzervlecsó
Sokezer üveges szeme
Rám bámult éhező gyerekre
Harminc órán át egyfolytában ettem
És köptem sokezer szilánkot
Egy kevés paradicsomért és paprikáért
Ettem és köptem harminc óra telt így
Ők nyolcan (ez lett volna az ebédjük)
Elhűlve nézték a mutatványt
Végül az ablak nélküli előszoba
Padlóján úgy télikabátban
Ahogy mindig is elterültem
Ezt a háborút túlaludni végre
Betelve harminc órányi lecsóval - - -

Halál? Kit érdekelt?

ONTOLÓGIA

Uram

Teérted remélem

Hogy nem létezel

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

KOSZORÚ HELYETT,
SZÁNTÓ PIROSKA SÍRJÁRA

A rózsza magának remontál.

Nem látja senki sem.

Mi műterem volt, mára lomtár.

Nincs benne senki sem.

Ki nemcsak egy kert lelke voltál,

Nem vagy már senki sem.

*

A kőasztal felett

a nagy fáról, akár a

fa csüngő, gyászos ága,

világmagányba zárva

lebeg egy árva,

habokból mentett amulett.

Csak magának csüng, magának lebeg.

*

Csak bennünk, játszótársakban lebegsz,
te, kinek játék volt a vér
és vér a játék:
igazi vicc, igazi hecc.
Nincs műved, mely nem él.
Nincs arcod, mely nem él.
Nincs arcod, mely mögé ne látnék.

*

Mi voltál? Keresztény? Zsidó?
Hány hangod volt, Nagy Álmodó?
Bajóti, pesti és szentendrei,
etruszk és magyar - ki mindenki voltál,
Piri, te egyszeri?

A rózsza magának remontál.
Ki fogja metszeni?

ÁLOMSÍKOK

A tér. A három-hangszórós szökőkút-oszlop
hangtalan harsogása: „Figyelem! Figyelem!

A háború tegnap
VÉGETÉRT, VÉGETÉRT, VÉGETÉRT!”

Tegnap? Az mit jelent? A fölhasított szügyű

dermedt lovak
régholt túlélők belébe immár szerterogyvák,

búzik a cukrászda teraszán ülőkig hát el se jut.

Ráismerek egy darócgúnyás nőre, kit sose láttam,
de tudom, hogy ő J., akire pedig

nem is hasonlít. Továbbá van egy vonal az

aszfalton,

nem festett, csak sötétebb színű. Az ismerős arcú

vadidegen nő, aki J. darócgúnyában, hiszen csupán

egy percre szaladt elő az óvóhelyről, vízért

(te jó ég, ki is az a J.?!),

a vonalat mutatja: nem átléphető. A pusztá

mozdulat

elég megértenem. Hát jó, nem lépem át. Igaz, nem is akartam. Minek? A háttérben bábész tömeg, kopott télikabátok, kézikocsik, batyuk. A folyó túlfeléről égésszag terjedez. Aztán egyszerre valami út, azon menetelünk; úgy látszik, mégis átléphettük,

akaratlanul.

Vagy csak ránk fogták? Meglehet. Hát bűnhödünk, bár nem tudjuk, miért. De mindegy is, amúgy sincs soha végkifejlet.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

TAVASZ VAN ÚJRA

Ma csicsérgésbe öltöztek a fák.

A füvek csivogásba.

Kihajt belőlem

a régi kert, a rózságyás.

a két lugas, a fészer,

a tizenöt lépcsőfok a lakásig

s a kihűlt hamu, amely valaha

könyvtár, ebédlő és zongora volt,

meg két öreg, akiket szintén --

Tavasza van újra.

Országos Széchényi Könyvtár

IDŐUTAS

Csupán a légtér azonos. A falak
 másképp és máshol állnak, soha-nem-volt
 ajtó nyílik a gyerekkori ágy-háttámla
 helye (Rembrandt poharas önarcképe
 Saskiával) mögött a teraszra, s a fénylőbarna
 nagy kerek asztal helyén semmi nincs, vagy ha
 mégis (mert miért ne volna?), akkor is csak
 az el nem égett asztalt látom, mögötte a volt-nincs
 sezlonnal, amitől hirtelen belém áll, mint hatvan éve,
 hogy nagymama lélegzik-e még, de a légtér
 nem felel - - csak agyjárataimban
 nyüszít haldokló Bonzó kutyám, s recseg Fleta hangján
 az Ay-ay-ay-ay - - -

Odébb a zongorából
 kettős hitvesi ágy lett, a fotelból pohárszék, odakint
 a kertből gazdátlan vadon.

Hangtalan áll
 Tonio Kröger a közkönyvtár közepén.

AZ ISZONYAT ÁRNYÉKA

*Fejtő Ferencnek**Árnyéka van az iszonyatnak**Szemünk nem látta árnya**Mérget szivárogtathat**Föl így egy régi banya**Árnyék a hasfalon tudóban**Az agyban zsigerekben**Feledetten s kinőtten**Is itt van rendületlen**Még csak ki sem tapintható**Csak sejthető hogy itt van**Veszély mindenén átható**Nem hagy el holtodiglan**Árnya van tetteidnek**Árnyéka van az árnyak**Semmi meg nem segíthet**Hogy végre kiokádjad*

PROFÁN MONOLÓG

*Ittlét ez még de már nagyon tűnékeny
Nébó hegye és még csak Kánaán sincs
Csupán nagyhangú Jósuék*

*Ha dadogtam is csak az izgalomtól
S mennyit faragtam-vájtam a követ
Amit lehoztam a Szináj hegyéről*

*Támasszátok föl még kicsit a hátam
Hadd vegyem számba még utólszor
Mesteri fondorlataim*

Országos Széchényi Könyvtár

TEREPASZTAL

Tandori Dezsőnek

S hogy ez már akkor mindig.

(Habár e "mindig" kissé röhejes.)

Na szóval, hogy nekem e konyhaasztal

marad immár örökkön,

plusz ágyam meg a fürdőszoba és a

macska, éjjel az egyébre nem jó,

repedt mosdóban elhelyezve

(repedt mosdómon macska ül, he-he!)

továbbá soha már nem olvasandó

könyvek százai fönn a polcokon;

élünk, mint Alexandria

a nagy tűzvész előtt;

ebéd után

félálom-félelem, a látomások,

a hosszú zuhanás le a

sziklákön, ahogy kisgyerek koromban,

egy bedeszkázott koporsó-kabinsor,

meg ilyenek - - -

de még a legnyomasztóbb
emésztések során sem a
gettó, a sárga csillag, sem pedig
a marhavagonokba rugdosott
nagyapám, nagyanyám.

Védi hát magát szépecskén az elme;
terepasztallá lett a konyhaasztal
és légoltalmi tervrajzzá a vers.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár



TARTALOMJEGYZÉK

<i>Este a hegyen</i>	5
<i>A meggyötört</i>	11
<i>A csönd órája</i>	13
<i>Monológ</i>	15
<i>Városmajori elégia</i>	17
<i>Mózes halála</i>	19
<i>Jób</i>	21
<i>Az iszonyat naptára</i>	24
1944. március 19.	24
1944. május 29.	26
1944. június 6.	27
1944. június 11.	28
1944. november 2.	29
1944. november 6.	32
1944. november 8.	34
1944. november 23.	35
1945. január 5.	36
1945. január 14.	38

1945. január 15.	39
1945. január 18.	41
1945. január 19.	42
1945. március 18.	43
1945. március 19.	44
Jerikó	46
Négykezes	48
Egy csengőszó, egy kocsifék	51
Egy nem létező tömegsír	52
Karácsony, 1944	54
Mi marad meg?	56
Asszociációk	60
Abszurd dráma	61
Két újtestamentumi példázat	62
Ultrabal	62
Ultrajobb	62
Retrospektív	63
Babel	66
A Nébó hegyén	67
Hosszmetszet	69

<i>Mózes</i>	70
<i>Változó világ</i>	71
<i>Kezdet</i>	72
<i>Kétféle vettetések</i>	73
<i>Lecsó</i>	75
<i>Ontológia</i>	76
<i>Koszorú helyett, Szántó Piroska sírjára</i>	77
<i>Álomsíkok</i>	79
<i>Tavas van újra</i>	81
<i>Időutas</i>	82
<i>Az iszonyat árnyéka</i>	83
<i>Profán monológ</i>	84
<i>Terepasztal</i>	85

Múlt és Jövő

Zsidó kulturális folyóirat

Az évente négyszer, tematikus számokkal jelentkező, 1989-ben újraindult Múlt és Jövő eddigi kínálatából: szépirodalom, esszé, szociográfia, történelem, teológia, képzőművészet, dokumentum, annotált bibliográfia.

- 91/3. Soá (holocaust)-összeállítás
- 91/4. A zsidó Jézus
- 92/1. A zsidó nő (Párkapcsolatok, a család, szerelem)
- 92/2. Jeruzsálem az örök város
- 92/3. 1492–1992. Kiűzetések kora
- 92/4. Gyereknevelés, új oktatási intézmények
- 93/1. Sivatag és egyistenhit, zsidó népzene
- 93/2. A zsidó BUDAPEST
- 93/3. Monarchia (Bécs, Budapest, Prága)
- 93/4. Cionizmus (Elmélet, történelem, szociografikus körkép)
- 94/1. Debrecen, Szarajevó
- 94/2. Magyar holocaust-különszám
- 94/3. „...és béke?” (Izraeli–arab kapcsolatok)
- 94/4. A magyar kultúra veszteségei a holocaustban
- 95/1–2. Balkán
- 95/3. Lengyelek és zsidók
- 95/4. Jichak Rabin
- 96/1. Az irodalom felelőssége az erőszakért
- 96/2. A múlt újrafelfedezése: franciák és zsidók I.
- 96/3. Kielce 1946–47. franciák és zsidók II.

- 96/4–97/1 Francia különszám
 97/2. Életrajzok és azonosságok
 97/3. Németek, zsidók, magyarok
 97/4. Az elveszett lánc nemzedéke
 98/1. 1848–49 és a zsidók
 98/2–3. Izrael 50 éves
 98/4. Emlékezet, pszichológia, jóvátétel
 99/1. A 70 éves Heller Ágnes köszöntése
 99/2. Történelem és emancipáció
 99/3. Pap Károly és Ámos Imre
 99/4. Búcsú az évezredtől (előkészületben)

A folyóirat kapható egyes könyvesboltokban és
 hírlapkiadókban, de legbiztosabban előfizetéssel
 a kiadó címén.

Előfizetés egy évre:

1400 Ft, ill. 40 USD (postaköltséggel)

A MÚLT ÉS JÖVŐ címe:

1024 Budapest, Keleti K. u. 27.

Tel: 316-7019

e-mail: mandj@multesjovo.hu

Homepage: <http://www.multesjovo.hu>

Csekk számlaszám: ING BANK 11001005-02444004



OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A Múlt és Jövő Kiadó címe:
1024 Budapest, Keleti K. u. 27. I. 1.
Tel./fax: 316-7019
e-mail: mandj@multesjovo.hu
<http://www.multesjovo.hu>



00p882

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Ez a kötet azokat az 1960 és 2000 közt írott verseimet tartalmazza, melyek zsidó származásom tényéből és a vele kapcsolatos élményekből fakadnak.

Amikor e kötet első darabja, az *Esté a hegyen* című költemény egy másik kötetnek, *Az iszonyat naptára* címűnek volt nyitóverse, úgy tetszhetett, hogy a címben szereplő iszonyaton és kiváltó okain végérvényesen túljutottunk. Sajnos az utóbbi idők azt mutatják, hogy ez az elképzelés – vagy legalábbis remény – pusztá ábránd maradt, s hogy nagyon is indokolt, ha élete alkonyán a költő ismét kötetcímbe emeli – afféle mementóként – az „iszonyat” szót.

Timár György